

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่อง ผลของการเรียนรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน เป็นการศึกษาวิจัยแบบกึ่งทดลอง จากเยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เยาวชนตำบลบางดี อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง จำนวน 80 คน กลุ่มหนึ่ง กับเยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านศูนย์เยาวชนตำบลจากตำบลคลองปาง อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง จำนวน 80 คน อีกกลุ่มหนึ่ง

การศึกษาดังกล่าวมุ่งสืบค้นว่า การฝึกอบรมเยาวชนดังกล่าวทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในด้านความรู้และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางบวกต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างไรหรือไม่ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเปลี่ยนแปลงทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน โดยจะนำเสนอเป็นลำดับไป คือ

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา
2. การเปลี่ยนแปลงด้านตัวความรู้
3. การเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติ

ลักษณะของตัวอย่างที่ทำการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาทั้งสองกลุ่ม มีจำนวนเท่ากัน เมื่อจำแนกพิจารณาตามสภาพทางเศรษฐกิจ-สังคม และความสนใจทางการเมืองแล้ว พบว่า มีลักษณะที่ใกล้เคียงกันมาก โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (โปรดดูข้อมูลในตารางที่ 2)

ด้านเพศ กลุ่มเยาวชนตัวอย่างที่ผ่านการอบรมจาก ศยต. บางดี เป็นเพศชาย จำนวนมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย กล่าวคือ เป็นเพศชายร้อยละ 55 เพศหญิงร้อยละ 45 ในทางกลับกัน กลุ่มเยาวชนตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมจาก ศยต. เป็นเพศชายน้อยกว่าเพศหญิง กล่าวคือ เป็นเพศชายร้อยละ 46.25 ส่วนเพศหญิงร้อยละ 53.75

ด้านศาสนา กลุ่มเยาวชนตัวอย่างที่ผ่านการฝึกอบรมจาก ศยต. นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 90.00) มีเพียงส่วนน้อยคือร้อยละ 10 เท่านั้น ที่นับถือศาสนาอิสลาม เช่นเดียวกับกับกลุ่มเยาวชนตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมจาก ศยต. ที่ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 87.50) มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น (ร้อยละ 12.50) ที่นับถือศาสนาอิสลาม

ด้านการศึกษา กลุ่มเยาวชนตัวอย่างที่ผ่านการฝึกอบรมจาก ศยต. ส่วนมากจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนปลายกันเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 53.75) รองลงมาคือจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 20) จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 12.25 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 11.25 และจบ ปวช. ร้อยละ 1.25 และเป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับในกลุ่มเยาวชนตัวอย่างที่ผ่านการอบรมจาก ศยต. ยังปรากฏผู้ไม่ได้เข้าโรงเรียนเลยร้อยละ 1.25 ส่วนในด้านของกลุ่มเยาวชนตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านการอบรมจาก ศยต. ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนปลายเช่นเดียวกัน กล่าวคือ (ร้อยละ 45.00) รองลงมาจบประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 32.50) จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 10 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 6.25 จบ ปวช. ร้อยละ 1.25 และจบ ปวส. ร้อยละ 5 ในกลุ่มนี้ทุกคนเคยเข้าโรงเรียนมาแล้วทั้งสิ้น

ด้านอาชีพของบิดามารดา กลุ่มเยาวชนตัวอย่างที่ผ่านการฝึกอบรมจาก ศยต. บิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.50) รองลงมาคือค้าขาย (ร้อยละ 8.75) และอาชีพข้าราชการ ประกอบธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทุกประเภท (ร้อยละ 1.25) ไม่ปรากฏในกลุ่มเยาวชนตัวอย่างที่บิดามารดาไม่ได้ประกอบอาชีพอะไรเลย ส่วนกลุ่มเยาวชนตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมจาก ศยต. บิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่เช่นเดียวกัน (ร้อยละ 92.50) รองลงมาคือ ค้าขาย และรับจ้างทุกประเภท (ร้อยละ 2.50) ประกอบกิจการส่วนตัว (ร้อยละ 1.25) และในกลุ่มนี้มีบิดามารดาที่ยังไม่มีงานทำหรือไม่ได้ประกอบอาชีพอะไรเลย (ร้อยละ 1.25)

ตารางที่ 2 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำแนกตามเพศ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพของบิดามารดา อายุ และการติดตามข่าวสารการเมือง

จำแนกตาม	เยาวชนที่ผ่าน ศยต.		เยาวชนที่ไม่ผ่าน ศยต.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	44	55.00	37	46.25
หญิง	36	45.00	43	53.75
2. ศาสนา				
พุทธ	72	90.00	70	87.50
อิสลาม	8	10.00	10	12.50
3. การศึกษา				
ไม่ได้เรียน	1	1.25	-	-
ป.4	16	20.00	26	32.50
ประถมปลาย	43	53.75	36	45.00
มัธยมต้น	10	12.25	8	10.00
มัธยมปลาย	9	11.25	5	6.25
ปวช.	1	1.25	1	1.25
ปวส.	-	-	-	-
4. อาชีพของบิดามารดา				
ไม่มีงานทำ	-	-	-	-
เกษตรกรกรรม	70	87.50	74	92.50
ข้าราชการ	1	1.25	-	-
ค้าขาย	7	8.75	-	-
ประกอบกิจการส่วนตัว	1	1.25	2	2.50
รับจ้างทุกประเภท	1	1.25	-	-

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จำนวนก่ตาม	เยาวชนที่ผ่าน ศยต.		เยาวชนที่ไม่ผ่าน ศยต.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. อายุ				
15-17 ปี	23	28.75	37	46.25
18-20 ปี	35	43.35	17	21.25
21-23 ปี	20	25.00	15	18.75
24-25 ปี	2	2.50	11	13.75
6. ชูชคุยกับเพื่อนเรื่อง				
การเมืองการปกครอง				
นาน ๆ ครั้ง	72	90.00	70	83.50
ทุกวันหรือเกือบทุกวัน	8	10.00	10	12.50
7. ติดตามข่าวสารทางสื่อ				
มวลชน				
นาน ๆ ครั้ง	50	62.50	50	62.50
ทุกวันหรือเกือบทุกวัน	30	37.50	30	33.50
รวม	80	100.00	80	100.00

ด้านอายุ กลุ่มเยาวชนชนตัวอย่างที่ผ่านการฝึกอบรมจาก ศยต. ส่วนใหญ่อายุอยู่ในช่วง 8-20 ปี (ร้อยละ 43.75) รองลงมาอายุอยู่ในช่วง 15-17 ปี (ร้อยละ 28.75) และที่เหลืออายุอยู่ในช่วง 21-25 ปี ส่วนกลุ่มเยาวชนชนตัวอย่างที่ไม่ผ่านการฝึกอบรมจาก ศยต. ส่วนใหญ่แล้วอายุจะอยู่ในช่วง 25-17 ปี (ร้อยละ 46.25) รองลงมาอายุอยู่ในช่วง 18.20 (ร้อยละ 21.25) อายุอยู่ในช่วง 21-23 ปี (ร้อยละ 18.75) และที่อายุอยู่ในช่วง 24-25 ปี ร้อยละ 13.75

ด้านการพูดคุยกับเพื่อน เรื่องการเมืองการปกครอง - กลุ่มเยาวชนชนตัวอย่างที่ผ่านการฝึกอบรมจาก ศยต. ส่วนใหญ่จะพูดคุยกับเพื่อนเรื่องการเมืองการปกครองนาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90 จะมีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่พูดคุยกับเพื่อนเรื่องการเมือง การปกครองบ่อยครั้งกว่านั้น เช่นเดียวกับกลุ่มเยาวชนชนตัวอย่างที่ไม่ผ่านการฝึกอบรมจาก ศยต. ที่ส่วนใหญ่จะพูดคุยกับเพื่อนเรื่องการเมืองการปกครองนาน ๆ ครั้ง (ร้อยละ 87.50) ซึ่งจะมีเพียงร้อยละ 12.50 เท่านั้นที่พูดคุยกับเพื่อนเรื่องการเมืองการปกครองบ่อย ๆ

ด้านการติดตามข่าวสารทางสื่อมวลชน กลุ่มเยาวชนชนตัวอย่างที่ผ่านการฝึกอบรมจาก ศยต. ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.50) ติดตามข่าวสารทางสื่อมวลชนนาน ๆ ครั้ง ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 37.50 เท่านั้นที่มีการติดตามข่าวสารทางสื่อมวลชนทุกวันหรือเกือบทุกวัน เช่นเดียวกับกลุ่มเยาวชนชนตัวอย่างที่ไม่ผ่านการฝึกอบรมจาก ศยต. ที่ส่วนใหญ่จะติดตามข่าวสารทางสื่อมวลชนนาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 62.50 ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 37.50 เท่านั้นที่มีการติดตามข่าวสารทางสื่อมวลชนทุกวันหรือเกือบทุกวัน

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อความเชื่อถือได้ของผลการเปรียบเทียบ จึงได้จัดกลุ่มเปรียบเทียบทั้งสองให้มีลักษณะเชิงประชากรที่ใกล้เคียงกันในด้านต่าง ๆ ได้ 2 กลุ่ม ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ศาสนาพุทธ
2. การศึกษาระดับ ป.4-ป.7
3. บิดามารดามีอาชีพเกษตรกรรม
4. อายุ 15-20 ปี

5. การพูดคุยกับเพื่อน เรื่องการเมืองการปกครองนาน ๆ ครั้ง

6. การติดตามข่าวสารทางสื่อมวลชนนาน ๆ ครั้ง

เมื่อจำแนกเยาวชนที่มีคุณสมบัติดังกล่าวตามเพศแล้ว จะมีจำนวนดังต่อไปนี้

1. เยาวชนเพศชายที่ผ่าน ศยต. จำนวน 11 คน

2. เยาวชนเพศชายที่ไม่ผ่าน ศยต. จำนวน 9 คน

3. เยาวชนเพศหญิงที่ผ่าน ศยต. จำนวน 9 คน

4. เยาวชนเพศหญิงที่ไม่ผ่าน ศยต. จำนวน 13 คน

กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบมีพื้นฐานในทุก ๆ ด้าน ใกล้เคียงกัน แยกเป็นเยาวชนที่ผ่าน ศยต. จำนวน 20 คน เยาวชนที่ไม่ผ่าน ศยต. จำนวน 22 คน

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ด้านการเรียนรู้ทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชน ที่ผ่าน ศยต. และเยาวชนที่ไม่ผ่าน ศยต. โดยแบ่งพิจารณาเป็น 3 ด้าน คือ (ก) ด้านอุดมการณ์ (ข) ด้านรูปแบบการปกครอง และ (ค) ด้านวิถีชีวิต

2. ด้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการเมืองเกี่ยวกับระบบประชาธิปไตยของเยาวชนที่ผ่าน ศยต. และเยาวชนที่ไม่ผ่าน ศยต. โดยแบ่งพิจารณา 3 ด้าน คือ (ก) ด้านสำนึกศีลธรรม (ข) ด้านกฎหมายธรรม และ (ค) ด้านคารวธรรม

การเรียนรู้ด้านความรู้

การเรียนรู้ทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของเยาวชนในที่นี้หมายถึงการเรียนรู้ด้านความรู้ตามหลักสูตรของการจัดฝึกอบรมของศูนย์เยาวชนตำบล ในความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (กระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน เอกสาร พ.น.ย. ที่ 2/2525-2526, 2527 : 2) เป็นการเน้นหนักความรู้ทั่วไปในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประกอบด้วยองค์ 3 คือ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมคติ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบอบการเมืองและวิธีการจัดระเบียบการปกครอง และประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน

การเสริมสร้างการเรียนรู้ของเยาวชนดังกล่าวนี้ มุ่งสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้น ซึ่งหากเกิดการเรียนรู้ดังกล่าวนั้นขึ้นแล้ว จะเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของการกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองในสังคม พฤติกรรมทางการเมืองในสังคม หมายถึงการกระทำที่เป็นแบบแผนที่ต่อเนื่อง มีความเหมาะสม และต่างก็เสริมสร้างซึ่งกันและกันของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันเป็นรูปแบบการปกครองแบบหนึ่งที่ประชาชนทั้งหมดเป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครอง ด้วยการประชุมร่วมกันพิจารณาตัดสินปัญหา ร่วมกันและทำการเลือกเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของรัฐโดยตรงหรืออำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศอยู่ในมือของประชาชนนั่นเอง (กมล สมวิเชียร 2516 : 10-18 อ้างจาก Aristotle) หรือ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมือง ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินปัญหาอย่างกว้างขวาง (Dahl 1965 : 8) การจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบลขึ้นมา มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้เยาวชนได้รับการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ และเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเมืองและก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยขึ้นมา ดังที่เป็นที่ทราบกันแล้วว่า การที่ประชาชนหรือเยาวชนในแต่ละสังคมจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองในลักษณะใดนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการอบรมกล่อมเกลางานการเมืองถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองซึ่งมีองค์การหรือสถาบันต่าง ๆ ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดตราบใดที่อยู่สภาพแวดล้อมของสังคม ในที่นี้ศูนย์เยาวชนตำบลที่จัดตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ 26 สิงหาคม 2518 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดการเรียนรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแก่เยาวชน (กระทรวงมหาดไทย, กรมการพัฒนาชุมชน 2525: 87) จึงน่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว อย่างน้อยในระดับหนึ่ง การวิจัยเรื่องนี้จึงกำหนดสมมุติฐานข้อที่หนึ่งไว้ว่า "เยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เยาวชนตำบล จะมีการเรียนรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เยาวชนตำบล"

จากการศึกษา ข้อมูลบ่งชี้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการอบรมในศูนย์เยาวชนตำบลมีความรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านการอบรมในศูนย์เยาวชน โดยมีอัตราความแตกต่างเฉลี่ยร้อยละ 5.89 (โปรดดูรายละเอียดในตารางที่ 3) ความแตกต่างดังกล่าวยืนยันสมมุติฐานที่หนึ่ง

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการปกครองในระบบประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่างที่ผ่าน ศษค. และไม่ผ่าน ศษค. (เลขในตารางคืออัตราร้อยละของการตอบถูกและเลขในวงเล็บคือจำนวนผู้ตอบ)

ข้อความวัดความรู้	ชาย			หญิง		
	ไม่ผ่าน	ผ่าน	(แตกต่าง)	ไม่ผ่าน	ผ่าน	(แตกต่าง)
ความรู้ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง						
10. ประชาธิปไตยหมายถึงอะไร	22.6	29.0	+6.4	29.0	19.0	-10.0
	(7)	(9)	(+2)	(9)	(6)	(-3)
11. ในระบอบประชาธิปไตย	12.5	12.5	+0.0	37.5	37.5	+0.0
อำนาจสูงสุดในการปกครอง	(2)	(2)	(+0)	(6)	(6)	(+0)
ปกครองประเทศเป็นของใคร						
15. เสรีภาพของประชาชนมีมากที่สุด	22.2	19.4	-2.8	36.1	22.2	-13.9
ที่สุดในระบอบประชาธิปไตย	(8)	(7)	(-1)	(13)	(8)	(-5)
16. ในระบอบประชาธิปไตยถือว่าทุกคนเท่าเทียมกันด้วย	21.1	25.3	+4.2	28.9	23.7	-5.2
อะไร	(8)	(10)	(+2)	(11)	(9)	(-2)
23. กฎหมายที่ดีคือกฎหมายที่มีลักษณะอย่างไร	23.5	32.4	+8.9	26.5	17.6	-8.9
	(8)	(11)	(+3)	(9)	(6)	(-3)
เฉลี่ยค่าตอบความรู้ด้าน (ร้อยละ)	20.3	23.7	+3.3	31.6	24.0	-7.6
อุดมการณ์ทางการเมือง (จำนวน)	(6.6)	(7.8)	(1.2)	(9.6)	(7.0)	(-2.6)

(มีต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความวัดความรู้	ชาย			หญิง		
	ไม่ผ่าน	ผ่าน (แตกต่าง)		ไม่ผ่าน	ผ่าน (แตกต่าง)	
ความรู้ด้านรูปแบบการปกครอง						
12. รัฐบาลที่ดีคือรัฐบาลที่ได้ มาจากไหน	15.4 (4)	19.2 (5)	+3.8 (+1)	38.5 (10)	26.9 (7)	-11.6 (-3)
13. อุปสรรคที่สำคัญของการ พัฒนาประชาธิปไตยอย่าง คืออะไร	16.7 (5)	33.3 (10)	+16.6 (+5)	30.0 (9)	20.0 (6)	-10.0 (-3)
14. ผู้แทนราษฎรมีหน้าที่อะไร	30.4 (7)	21.7 (5)	-8.7 (-2)	26.1 (6)	21.7 (5)	-4.4 (-1)
17. การปกครองระบอบประ ชาธิปไตยที่ดีว่าดีนั้น เพราะอะไร	20.7 (6)	31.0 (9)	+10.3 (+3)	20.7 (6)	27.6 (8)	+6.9 (+2)
19. การเลือกตั้งผู้แทน ราษฎรที่ว่าดีนั้น เพราะอะไร	23.1 (9)	28.2 (11)	+5.1 (+2)	28.2 (11)	20.5 (8)	-7.7 (-3)
20. การเดินขบวนประท้วง รัฐบาลเป็นกิจกรรมเพื่อ อะไร	18.8 (3)	31.3 (5)	+12.5 (+2)	31.3 (5)	18.8 (3)	-12.5 (-2)
24. กรณีมีการฆ่ากันตาย เกิด ขึ้นใครจะเป็นผู้ตัดสิน	21.9 (7)	28.1 (9)	+6.2 (+2)	25.0 (8)	25.0 (8)	+0.0 (0)

(มีต่อ)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความวัดความรู้	ชาย			หญิง		
	ไม่ผ่าน	ผ่าน (แตกต่าง)		ไม่ผ่าน	ผ่าน (แตกต่าง)	
26. อำนาจสูงสุดในระบบ	12.9	25.8	12.9	32.3	29.0	-3.3
การปกครองแบบประชาธิปไตยคืออำนาจอะไร	(4)	(8)	(+4)	(10)	(9)	(-1)
27. อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศหรือที่เรียกว่าอำนาจอธิปไตยนั้นมาจากที่ใด	19.2	34.6	+15.4	12.9	26.9	+14.0
	(5)	(9)	(+4)	(5)	(7)	(+2)
28. ใครเป็นผู้ออกกฎหมายในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย	15.8	42.1	+26.3	15.8	26.3	+10.5
	(3)	(8)	(+5)	(3)	(5)	(+2)
30. กฎหมายสูงสุดที่ใช้เป็นแม่บทในการปกครองประเทศคือกฎหมายอะไร	23.5	29.4	+5.9	20.6	26.5	+5.9
	(8)	(10)	(+2)	(7)	(9)	(+2)
เฉลี่ยค่าตอบความรู้ด้าน (ร้อยละ)	19.8	29.5	+9.6	25.5	24.4	-1.1
รูปแบบการปกครอง (จำนวน)	(5.5)	(8.0)	(+2.5)	(7.2)	(6.8)	(-0.4)
ความรู้ด้านวิถีชีวิต						
8. สื่อมวลชน (หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์) มีทั้งดีและไม่ดี สื่อมวลชนที่ดีมีลักษณะอย่างไร	21.1	26.3	+5.2	31.6	21.1	-10.5
	(8)	(10)	(+2)	(12)	(8)	(-4)
			(มีต่อ)			

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความวัดความรู้	ชาย			หญิง		
	ไม่ผ่าน	ผ่าน (แตกต่าง)		ไม่ผ่าน	ผ่าน (แตกต่าง)	
9. คนรายเท่านั้นควรผูกขาด	25.0	25.0	+0.0	18.8	31.3	+12.5
ทางการค้า ท่านเห็นด้วย	(4)	(4)	(+0)	(3)	(5)	(+2)
หรือไม่ เพราะเหตุใด						
18. ประชาชนในระบอบประชาธิปไตย	17.9	32.1	+14.2	21.4	28.6	+7.2
จำเป็นต้องมี	(5)	(9)	(+4)	(6)	(8)	(+2)
ลักษณะอย่างไร						
21. ผู้นำที่ดีควรลักษณะ	20.0	31.4	+11.4	25.7	22.9	-2.8
อย่างไร	(7)	(11)	(+4)	(9)	(8)	(-1)
22. ในระบอบประชาธิปไตย	19.4	30.6	+11.2	33.3	16.7	-16.6
โดย การตัดสินใจทำ	(7)	(11)	(+4)	(12)	(6)	(-6)
อะไร ควรจะอยู่ที่ใคร						
25. ใครควรเป็นตัวแทนของ	24.2	27.3	+3.1	27.3	21.2	-6.1
ประชาชน	(8)	(9)	(+1)	(9)	(7)	(-2)
29. ผู้นำที่ดีควรตัดสินใจ	25.0	37.5	+12.5	33.3	4.2	-29.1
กรณีต่าง ๆ ใด	(6)	(9)	(+3)	(8)	(1)	(-7)
เฉลี่ยคำตอบความรู้ (ร้อยละ)	21.8	30.0	+8.2	27.3	20.8	-6.4
ด้านวิธีชีวิต (จำนวน)	(6.4)	(9.0)	(+2.5)	(8.4)	(6.1)	(-2.2)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายละเอียด จะพบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายที่ผ่านการอบรมในศูนย์เยาวชนตำบล มีความรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับประชาธิปไตยเพิ่มขึ้นทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง มีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.34 ด้านรูปแบบการปกครอง มีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.66 และด้านวิถีชีวิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.2 กล่าวอีกนัยหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างเพศชายมีความรู้ทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยเพิ่มขึ้น ในด้านรูปแบบการปกครอง ด้านวิถีชีวิต และด้านวิถีชีวิตจากมากไปหาน้อยตามลำดับ

ในด้านรูปแบบการปกครองประเด็นที่ปรากฏว่ามีความแตกต่างอย่างมากระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับสถาบันที่บัญญัติกฎหมาย (แตกต่างร้อยละ 29.3) อุปสรรคสำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตย (ร้อยละ 16.6) แหล่งที่มาของอำนาจอธิปไตย (ร้อยละ 15.4) อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ (ร้อยละ 12.9) การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการประท้วง (ร้อยละ 12.5) เป็นต้น ประเด็นอื่น ๆ นอกจากนี้ก็มีคะแนนแตกต่างกันค่อนข้างสูงเช่นเดียวกัน

ในด้านวิถีชีวิต ประเด็นที่ปรากฏความแตกต่างอย่างมากระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มนั้น ได้แก่ คุณลักษณะของประชาชนในระบบประชาธิปไตย หรือคุณลักษณะพลเมืองดีของระบบประชาธิปไตย (แตกต่างร้อยละ 14.2) ลักษณะการตัดสินใจของผู้นำที่ดี (แตกต่างร้อยละ 12.5) ลักษณะของผู้นำที่ดีและผู้ที่ตัดสินใจทางการเมือง (แตกต่างร้อยละ 11.4 และ 11.2 ตามลำดับ) ประเด็นอื่น ๆ นอกจากนี้มีความแตกต่างกันของคะแนนค่อนข้างต่ำ เช่น คุณลักษณะของตัวแทนที่ดีของประชาชน ลักษณะสื่อมวลชนที่ดี เป็นต้น

ในด้านอุดมการณ์ทางการเมืองนั้น กลุ่มตัวอย่างเพศชายทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันในความรู้ด้านนี้ค่อนข้างต่ำในทุกประเด็น

ในกรณีของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการอบรมในศูนย์เยาวชนตำบล โดยเฉลี่ยไม่ได้มีความรู้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ผ่านศูนย์เยาวชน แต่ประการใด จะมียู้ง่ายก็เฉพาะบางกรณี ซึ่งมีเป็นส่วนน้อย เช่น ประเด็นของคุณลักษณะที่เรียกว่าเป็นรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย (ข้อ 17) ประเด็นที่มาของอำนาจอธิปไตย (ซึ่งผู้ที่ผ่านการอบรมจะมีคะแนนสูงกว่าถึงร้อยละ 14.0) สถาบันที่รับผิดชอบในการออกกฎหมายของประเทศในระบบประชาธิปไตย (แตกต่างร้อยละ 10.5) กฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ (แตกต่างร้อยละ 5.9) เป็นต้น

เป็นที่น่าแปลกใจว่า นอกจากจะไม่มีความรู้มากกว่าผู้ที่ผ่านการอบรมในศูนย์แล้ว กลุ่มเยาวชนหญิงที่ผ่านการอบรมยังมีความสับสนในความรู้ เกี่ยวกับการปกครองในระบบประชาธิปไตยเพิ่มขึ้นอย่างมากอีกด้วย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นนี้ พบว่า เพศ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการเรียนรู้ทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ ในกลุ่มเยาวชนที่เข้าอบรมในศูนย์เยาวชนด้วยกัน หากมีเพศแตกต่างกันก็จะเกิดการรับรู้ข่าวสารความรู้ทางการเมืองที่แตกต่างกันค่อนข้างมากอีกด้วย

การเรียนรู้ทัศนคติ

การเรียนรู้ทัศนคติทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ที่เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์เยาวชนตำบลนั้น ต้องการมุ่งเน้นให้เยาวชนรับรู้และมีความเข้าใจต่อการดำเนินกิจกรรมระหว่างบุคคลด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดวิชา "ความรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม" "การพัฒนาเยาวชนโดยการรวมกลุ่มเพื่อช่วยตนเอง" "การเลือกตั้งแต่งตั้งกรรมการศูนย์และที่ปรึกษาศูนย์เยาวชนตำบล" ตลอดจน "การวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรม (กลุ่ม) เยาวชน" เป็นต้น โดยที่ศูนย์เยาวชนตำบล เป็นโรงเรียนนอกโรงเรียนของเยาวชน ในการฝึกระเบียบการเป็นผู้นำการทำงานเป็นหมู่คณะ การประชุมและการยอมรับมติที่ประชุมแบบประชาธิปไตย ตลอดจนการมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและเป็นแหล่งผลิตเยาวชนให้เป็นผู้นำที่ดีของท้องถิ่นในอนาคต (กระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน เอกสาร พนย.ที่ 2/2525-2526, 2527 : 7) ซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะเป็นการสร้างทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึกเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมือง จะเป็นสิ่งกำหนดพฤติกรรม และปทัสสถานในการปฏิบัติของบุคคลในระบบการเมือง อันเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางการเมือง ที่เป็นรูปแบบรวมของด้านจิตวิทยาและด้านความรู้สึกนึกคิดทางการเมือง (Pye 1966 : 44) การที่ศูนย์เยาวชนตำบลมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ในการที่จะถ่ายทอดการเรียนรู้ทัศนคติทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตยแก่เยาวชน (กระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน 2525 : 2527) ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีสมมุติฐานว่า "ทัศนคติทางการเมืองเกี่ยวกับระบบอบประชาธิปไตย ของเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เยาวชนตำบล เปลี่ยนแปลงไปในทางส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตยสูงกว่าเยาวชนที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เยาวชนตำบล"

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มเยาวชน
ที่ผ่านศูนย์เยาวชนคาบิลกับเยาวชนที่ไม่ผ่านศูนย์เยาวชนคาบิล จำนวน
เปรียบเทียบตามเพศ โดยการทดสอบค่า t (t -test)

ข้อความวัดทัศนคติ		จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
ทัศนคติด้านสำนึกศีลธรรม						
1. ประเทศไทย เป็นประเทศที่กำลังพัฒนาประชาชนจะต้องช่วยกันแบ่งปันหน้าที่รับผิดชอบก่อนให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และประเทศไทยชาติ	ญ. ผ่าน	13	4.384	0.961	-1.50	0.184
	ไม่ผ่าน	9	4.888	0.333		
7. ข้าพเจ้าจะไม่หลีกเลี่ยงการประชุม ถึงแม้จะได้รับประโยชน์ไม่คุ้มค่า	ช. ผ่าน	9	4.444	0.882	-0.83	0.419
	ไม่ผ่าน	11	4.727	0.647		
11. การทำงานเป็นกลุ่มนั้น เมื่อมติที่ประชุม ออกมาอย่างไรเราจะต้องยอมรับและปฏิบัติตาม	ญ. ผ่าน	13	3.538	1.198	-0.88	0.389
	ไม่ผ่าน	9	4.000	1.225		
5 ¹ งานพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล เป็นงานน่าเบื่อหน่าย	ช. ผ่าน	9	3.777	1.641	0.78	0.448
	ไม่ผ่าน	11	3.272	1.272		
ช. ผ่าน	ญ. ผ่าน	13	3.538	1.266	1.03	0.317
	ไม่ผ่าน	9	3.000	1.118		
ช. ผ่าน	ช. ผ่าน	9	2.666	1.581	-1.93	0.069
	ไม่ผ่าน	11	3.909	1.300		
ช. ผ่าน	ญ. ผ่าน	13	3.538	1.561	-0.21	0.839
	ไม่ผ่าน	9	3.666	1.225		
	ช. ผ่าน	9	3.666	1.581		
ไม่ผ่าน	11	4.363	0.674			

(มีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความวัดทัศนคติ		จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
6 ¹ คนที่ทำงานของส่วนรวม	ญ. ผ่าน	13	3.923	0.760	-0.81	0.427
อย่างเต็มความสำ-	ไม่ผ่าน	9	4.222	0.972		
มารอด คือคนโง่ที่ถูกลอก	ช. ผ่าน	9	3.222	1.641	-1.04	0.312
ให้ทำงาน	ไม่ผ่าน	11	3.818	0.874		
8 ¹ เมื่อทำงานอยู่รวมกัน	ญ. ผ่าน	13	4.230	0.725	1.44	0.165
กับเพื่อนหลาย ๆ คน แม้	ไม่ผ่าน	13	3.660	1.118		
เราไม่รับผิดชอบเพื่อน ๆ	ช. ผ่าน	9	4.111	0.928	1.85	0.081
ก็รับผิดชอบแทน	ไม่ผ่าน	11	3.181	1.250		
10 ¹ การเห็นแก่ตัวเป็นสิ่ง	ญ. ผ่าน	13	3.384	0.385	-0.64	0.532
หนึ่งที่เราต้องทำในสังคม	ไม่ผ่าน	9	3.777	0.494		
ปัจจุบัน	ช. ผ่าน	9	4.000	0.866	0.86	0.400
	ไม่ผ่าน	11	3.545	1.368		
12 ¹ ข้าพเจ้า จะถอนตัว	ญ. ผ่าน	13	2.384	1.446	-0.27	0.787
เมื่อกลุ่มมอบหมาย ให้ทำ	ไม่ผ่าน	9	2.555	1.424		
งานในสิ่งที่ข้าพเจ้า ไม่	ช. ผ่าน	9	4.222	0.972	1.41	0.175
สมัครใจ	ไม่ผ่าน	11	3.454	1.368		
16 ¹ การทำงานเป็นกลุ่ม	ญ. ผ่าน	13	4.000	1.155	2.36	0.029*
จะเสียเวลามาก และได้	ไม่ผ่าน	9	2.666	1.500		
ผลไม่คุ้มค่า	ช. ผ่าน	9	4.111	0.601	2.23	0.038
	ไม่ผ่าน	11	2.909	1.514		

(มีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความวัดทัศนคติ		จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
29 ¹ ข้าพเจ้ามีอาการเสีย	ญ. ผ่าน	13	4.307	0.630	2.79	0.011*
เมื่อเพื่อนร่วมงานทำงาน	ไม่ผ่าน	9	2.666	2.000		
ผิดพลาด	ช. ผ่าน	9	3.555	0.882	-0.33	0.747
	ไม่ผ่าน	11	3.727	1.348		
ทัศนคติด้านปัญหาธรรม						
4. รัฐบาลที่ได้รับการเลือก	ญ. ผ่าน	13	3.461	1.330	-0.52	0.606
ตั้งจากประชาชนเท่านั้นจึง	ไม่ผ่าน	9	3.777	1.481		
จะบริหารประเทศ ไปตาม	ช. ผ่าน	9	2.777	1.093	-1.25	0.229
ความต้องการของประชา	ไม่ผ่าน	11	3.454	1.293		
ชนได้						
14. บุคคลที่อยู่ในสังคมประ	ญ. ผ่าน	13	3.692	1.032	-1.07	0.299
ชาธิปไตย ควรจะกล้า	ไม่ผ่าน	9	4.222	1.302		
แสดงความคิดเห็น อย่างมี	ช. ผ่าน	9	3.333	1.414	-2.64	0.016*
เหตุผล	ไม่ผ่าน	11	4.545	0.522		
20. วิธีการหาข้อยุติ ใน	ญ. ผ่าน	13	3.384	1.557	0.59	0.561
เรื่องต่าง ๆ จะต้องมีการ	ไม่ผ่าน	9	3.300	1.414		
อภิปรายถกเถียงและลงมติ	ช. ผ่าน	9	3.777	0.833	0.65	0.526
โดยส่วนมากเสียก่อน	ไม่ผ่าน	11	3.454	1.293		
2 ¹ นโยบายในการบริหาร	ญ. ผ่าน	13	3.692	0.855	1.64	0.118
ประเทศของรัฐบาล ไม่จำ	ไม่ผ่าน	9	2.888	1.453		
เป็นจะต้อง ได้รับการรับ	ช. ผ่าน	9	3.444	1.424	0.53	0.600
รองจากรัฐสภา	ไม่ผ่าน	11	3.094	1.514		

(มีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความวัดทัศนคติ		จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
3 ¹ ผู้นำที่ใช้อำนาจเด็ดขาด	ญ. ผ่าน	13	2.692	1.109	0.29	0.772
ในการปกครองประเทศจะ	ไม่ผ่าน	9	2.555	1.014		
ทำให้ประเทศ พัฒนาไป	ช. ผ่าน	9	2.666	1.581	-0.22	0.827
อย่างรวดเร็ว	ไม่ผ่าน	11	2.818	1.471		
13 ¹ บุคคลที่อยู่ในสังคมประ	ญ. ผ่าน	13	3.461	1.266	-0.80	0.431
ชาธิปไตย ไม่จำเป็นต้อง	ไม่ผ่าน	9	3.888	1.167		
ใจกว้างและยอมรับความคิดเห็นใหม่ ๆ	ช. ผ่าน	9	3.222	1.302	-0.46	0.652
	ไม่ผ่าน	11	3.545	1.753		
18 ¹ บุคคลใด ที่มีความคิด	ญ. ผ่าน	13	3.615	1.121	0.69	0.499
เห็นแตกต่างไป จากเสียง	ไม่ผ่าน	9	3.222	1.563		
ข้างมากในสังคมควร	ช. ผ่าน	9	3.000	1.225	-1.00	0.332
ขจัดออกไปเสียจากสังคมนั้น	ไม่ผ่าน	11	3.545	1.214		
21 ¹ ความคิดริเริ่มกิจการ	ญ. ผ่าน	13	3.692	1.109	-0.93	0.364
ต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ตำบล	ไม่ผ่าน	9	4.111	0.928		
มาจากความคิดของผู้ใหญ่	ช. ผ่าน	9	3.666	0.866	0.79	0.440
บ้านกำนันเท่านั้น	ไม่ผ่าน	11	3.181	1.662		
30 ¹ เมื่อประกอบอาชีพ	ญ. ผ่าน	13	3.615	1.325	-2.52	0.020*
บางอย่างบางครั้งต้อง	ไม่ผ่าน	9	4.777	0.441		
หลอกลูกค้ำเพื่อให้ชายของ	ช. ผ่าน	9	3.222	1.394	-0.60	0.554
ได้	ไม่ผ่าน	11	3.636	1.629		

(มีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความวัดทัศนคติ		จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
ทัศนคติด้านคารวะธรรม						
9. การยอมรับในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นคนเป็นสิ่งสำคัญในสังคม	ญ. ผ่าน	13	4.000	1.080	0.00	1.000
	ไม่ผ่าน	9	4.000	1.225		
การปกครองระบอบประชาธิปไตย	ช. ผ่าน	9	3.777	1.302	0.74	0.470
	ไม่ผ่าน	11	3.272	1.679		
17. ราษฎรทุกคนควรมีโอกาสเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายของรัฐบาล	ญ. ผ่าน	13	3.769	1.166	-4.41	0.689
	ไม่ผ่าน	9	4.000	1.500		
24. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา จะไม่ทำให้เกิดความวุ่นวายในสังคม	ช. ผ่าน	9	3.444	1.333	-0.36	0.720
	ไม่ผ่าน	11	3.636	1.027		
27. ข้าพเจ้ารู้สึกอับอายถ้าไปละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น	ญ. ผ่าน	13	3.538	1.391	-2.08	0.051
	ไม่ผ่าน	9	2.888	1.453		
22 ¹ คนที่เปลี่ยนไปนับถือศาสนาอื่นเป็นคนที่ไม่น่าเชื่อถือ	ช. ผ่าน	9	2.888	1.453	-1.97	0.064
	ไม่ผ่าน	11	3.909	0.831		
	ญ. ผ่าน	13	4.000	0.816	0.70	0.491
	ไม่ผ่าน	9	3.666	1.414		
	ช. ผ่าน	9	2.444	1.944	-2.38	0.029*
	ไม่ผ่าน	11	4.000	0.894		
	ญ. ผ่าน	13	3.923	0.760	2.30	0.033*
	ไม่ผ่าน	9	2.77	1.563		
	ช. ผ่าน	9	3.555	1.590	0.15	0.886
	ไม่ผ่าน	11	3.454	1.508		

(มีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อความวัดทัศนคติ		จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
25 ¹ การชุมนุมประท้วงใด ๆ เป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรประพฤติ	ญ. ผ่าน	13	2.923	1.441	0.24	0.816
	ไม่ผ่าน	9	2.777	1.394		
	ช. ผ่าน	9	2.888	1.453	-126	0.224
	ไม่ผ่าน	11	3.636	1.206		
26 ¹ ข้าพเจ้าไม่สบายใจที่จะต้องทำอะไรก็ตามกฎหมายบ้านเมืองทุกอย่างเพราะกฎหมายมีมากเกินไป	ญ. ผ่าน	13	3.384	1.121	-0.49	0.629
	ไม่ผ่าน	9	3.666	1.581		
	ช. ผ่าน	9	3.888	0.782	0.54	0.595
	ไม่ผ่าน	11	3.636	1.206		
28 ¹ คนพิการตามรถที่ช่วยตัวเองไม่ได้ ไม่ควรมีชีวิตอยู่ยาวนานเพราะอยู่ต่อไปก็ไม่ประโยชน์	ญ. ผ่าน	13	4.076	0.354	-0.97	0.342
	ไม่ผ่าน	9	4.444	0.726		
	ช. ผ่าน	9	3.888	1.167	-1.68	0.110
	ไม่ผ่าน	11	4.545	0.522		

หมายเหตุ

- * ค่าความแตกต่างของคะแนนที่มีระดับนัยสำคัญ .05
- ** ค่าความแตกต่างของคะแนนที่มีระดับนัยสำคัญ .01
- ข้อที่ยกกำลัง 1 คือข้อความเชิงลบ ซึ่งได้กลับคะแนนให้เป็นทิศทางเดียวกันไว้แล้วในการคำนวณ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ พบว่า ส่วนมากแล้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการอบรมจากศูนย์เยาวชน และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เยาวชนใด ทั้งนี้ โดยการจำแนกเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเพศเดียวกันในทุกประเด็น

ประเด็นที่พบว่า มีความแตกต่างกันในทัศนคติทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการอบรมจากศูนย์เยาวชนมีทัศนคติทางการเมืองที่ดีกว่า ได้แก่ ทัศนคติทางการเมืองด้านสามัคคีธรรม ในประเด็นที่ว่า "การทำงานเป็นกลุ่มจะเสียเวลามากและได้ผลไม่คุ้มค่า" (ค่าที่มีนัยสำคัญของความแตกต่างที่ระดับ .029 เฉพาะกลุ่มหญิง) "ข้าพเจ้ามีอารมณ์เสียเมื่อเพื่อนร่วมงานทำงานผิดพลาด" (ค่าที่มีนัยสำคัญของความแตกต่างที่ระดับ .011 เฉพาะกลุ่มหญิง)

ทางด้านคารวธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ที่ผ่านการอบรมจากศูนย์เยาวชน มีทัศนคติทางการเมืองดีกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์เยาวชนเดียวกัน คือกรณีเปลี่ยนไปนับถือศาสนาอื่นของบุคคล นอกจากนั้นไม่ปรากฏว่ามีทัศนคติทางการเมืองที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญแต่ประการใด และทางด้านปัญหาธรรมนั้น ก็ไม่พบความแตกต่างของทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญแตกต่างกัน เช่นเดียวกัน (โปรดดูรายละเอียดของการเปรียบเทียบค่าคะแนนที่ ในตารางที่ 4)

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น พบว่าข้อมูลจากการวิจัยไม่ยืนยันสมมุติฐานข้อที่สอง กล่าวคือ ศูนย์เยาวชนตำบลบางดีไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยโดยของเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมได้แต่อย่างใด

สรุป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า ศูนย์เยาวชนตำบลที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา สามารถให้การเรียนรู้ทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยได้เพียงบางส่วน และโดยเฉพาะสำหรับเยาวชนชายเท่านั้น ส่วนการฝึกอบรมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยนั้น ไม่สามารถกระทำได้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การเรียนรู้ทางด้านความรู้สึกทางการเมือง (affective orientation) นั้นเกิดขึ้นยากกว่าการเรียนรู้ทางด้านความรู้ (cognitive orientation) มาก

อีกประการหนึ่งการศึกษาเรื่องนี้ยังพบเงื่อนไขที่สำคัญประการหนึ่งว่า เพศ เป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ทางการ เมืองของเยาวชนไทยด้วย กล่าวคือ ในบรรดาเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมที่ศูนย์เยาวชนด้วยกัน เพศชายจะเรียนรู้ทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง ที่มีคุณลักษณะเหมือนกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม ในด้านทัศนคติทางการเมือง ศูนย์เยาวชนไม่สามารถให้การเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการเมือง ที่เกี่ยวกับ การปกครองระบอบประชาธิปไตยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสรุป ข้อมูลจากการศึกษาเรื่องนี้ยืนยัน สมมุติฐานข้อที่หนึ่งในบางส่วน แต่ไม่ยืนยันสมมุติฐานข้อที่สอง.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย